



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 407/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa Správy obecných lesov [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., Kmeťova 24, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Puchalla, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 10 Cb 129/2016 z 29. júla 2019 a takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť Správy obecných lesov [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť Správy obecných lesov [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Cb 129/2016 z 29. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Pri sťažovateľovi je v ústavnej sťažnosti uvedený aj jeho zriaďovateľ (obec ██████████), čo je podľa ústavného súdu nadbytočný údaj.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 1702/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu konaného 4. decembra 2019 na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 Cb 129/2016 o zaplatenie sumy 107 548,29 €, v ktorom má sťažovateľ právne postavenie žalovaného, sa začalo 18. novembra 2009 na základe žaloby ██████████ – ██████████, ██████████, ██████████ (ďalej len „pôvodný žalobca“). Z dôvodu úmrtia pôvodného žalobcu 20. augusta 2017 okresný súd napadnutým uznesením prvým výrokom rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom (dedičom) pôvodného žalobcu ██████████, ██████████, ██████████

86 (ďalej len „žalobca“), a druhým výrokom pripustil, aby z konania tento žalobca vystúpil a na jeho miesto vstúpila obchodná spoločnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED].

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd takto rozhodol napriek tomu, že pôvodný žalobca [REDACTED] ešte za svojho života pohľadávku uplatnenú v súdnom spore postúpil na iný subjekt a návrh na zmenu účastníka na strane žalobcu v súdnom spore nikdy nepodal. V tejto súvislosti sťažovateľ vytýka okresnému súdu, že pred vydaním napadnutého uznesenia sa nezaoberal skúmaním podmienok, ktoré musia byť splnené na to, aby súd mohol pokračovať v konaní s právnym nástupcom strany sporu.

6. Závery okresného súdu uvedené v napadnutom uznesení týkajúce sa postúpenia pohľadávky považuje sťažovateľ za „*vnútorne rozporné, logicky a právne neudržateľné a arbitrárne*“ a je toho názoru, že v konaní nebolo možné pokračovať s právnym nástupcom pôvodného žalobcu [REDACTED] ani s inými jeho dedičmi.

7. S poukazom na § 63 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) sťažovateľ zdôrazňuje, že [REDACTED] ako dedič po pôvodnom žalobcovi však sám okresnému súdu uviedol a preukázal, že pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého konania, pôvodný žalobca [REDACTED] na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 25. apríla 2014 postúpil na obchodnú spoločnosť [REDACTED]. Následne bola táto pohľadávka prevedená sériou postúpení na ďalšie subjekty, pričom naposledy sa tak stalo zmluvou o postúpení pohľadávky z 27. marca 2017 na obchodnú spoločnosť [REDACTED] [REDACTED].

8. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že ku všetkým postúpeniam pohľadávky, o ktorej zaplatenie sa predmetné konanie vedie, došlo ešte počas života pôvodného žalobcu, a preto okamihom jeho smrti nemohla táto pohľadávka patriť do dedičstva, keďže pôvodný žalobca už v čase svojej smrti nebol jej veriteľom.

9. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že pôvodný žalobca nikdy nepodal návrh na zmenu strany sporu v zmysle § 80 CSP, ale v napadnutom konaní aktívne vystupoval. Rovnako podľa jeho názoru ani [REDACTED] takýto návrh na zmenu strany sporu nepodal, a preto sa žalobcom nikdy nestal. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľ poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 263/2018.

10. Podľa názoru sťažovateľa mal okresný súd vydaný platobný rozkaz sp. zn. 11 Ro 244/2009 z 2. decembra 2009 zrušiť a konanie zastaviť. Napadnuté uznesenie je preto arbitrárne a jeho vydaním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

*„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. 7. 2019, sp. zn. 10 Cb 129/2016 porušené bolo.*

*2. Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. 7. 2019, sp. zn. 10 Cb 129/2016 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Spišská Nová Ves vracia na ďalšie konanie.*

*3. Okresný súd Spišská Nová Ves je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 1.557,14 EUR do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa PUCHALLA, SLÁVIK & partners s. r. o., [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED].“*

12. Sťažovateľ súčasne navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o jeho ústavnej sťažnosti z dôvodu, že okresný súd môže pokračovať v konaní s „celkom zjavne neoprávneným subjektom na strane žalobcu“ a rozhodnúť vo veci samej. Hrozbu závažnej ujmy vidí

sťažovateľ aj v tom, že na poklade platobného rozkazu sp. zn. 11 Ro 244/2009 z 2. decembra 2009 sa naďalej vedie exekúcia na jeho majetok.

## II.

### Relevantná právna úprava

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

19. Z doterajšej judikatúry vyplýva, že ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

### **III.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

20. Ťažisko ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdení sťažovateľa, že napadnutým uznesením, ktorým okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom pôvodného žalobcu (I. výrok) a súčasne pripustil zmenu na strane žalobcu (II. výrok), došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd rozhodol o procesnom nástupníctve na strane žalobcu bez toho, aby boli splnené zákonné podmienky na takýto postup, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie arbitrárne a právne neudržateľné.

21. Prv ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu podstatnej sťažnostnej argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti, považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je súdom vyššej

inštalácie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je teda námietka sťažovateľa, že okresný súd namiesto zastavenia konania z dôvodu smrti pôvodného žalobcu [REDAKOVANÉ] napadnutým uznesením rozhodol o procesnom nástupníctve na strane žalobcu bez splnenia predpokladov vyžadovaných Civilným sporovým poriadkom.

23. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že posúdenie splnenia predpokladov procesného nástupníctva v konaní je otázkou jednoduchého (podústavného) práva, ktorého výklad a aplikácia sú výlučne zverené do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd pritom nie je oprávnený do tejto rozhodovacej činnosti všeobecného súdu vstupovať, keďže by sa tým vo vzťahu k všeobecným súdom dopustil neprípustného zásahu. Z judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných

a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porovnaj mutatis mutandis I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

24. Uznesenie o procesnom nástupníctve je rozhodnutím procesnej povahy, nie rozhodnutím vo veci samej a ako také nie je spravidla ani spôsobilé zasiahnuť do ústavne zaručených práv. Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej vo všeobecnosti platí, že nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť. Za určitých okolností však možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospieť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu procesnej povahy, ktorým sa končí určitá časť konania alebo ktoré rieši určitú otázku, aj keď sa konanie vo veci samej ešte neskončilo (m. m. III. ÚS 381/2016). Podľa názoru ústavného súdu však musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to, že takéto procesné rozhodnutie je spôsobilé bezprostredne a citelne zasiahnuť do ústavne zaručených práv sťažovateľa a námietka porušenia týchto práv nemôže byť v rámci ďalšieho konania (napríklad pri uplatnení opravných prostriedkov proti meritórnemu rozhodnutiu) efektívne uplatnená.

25. Reflektujúc sťažnostnú argumentáciu obsiahnutú v ústavnej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že otázka aktívnej legitímácie t. j. či žalobcovi svedčí hmotnoprávne právo, je predmetom samotného (dokazovania) súdneho konania, od vyriešenia ktorej závisí samotné rozhodnutie súdu o žalobe. V tomto smere ústavný súd odkazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 587/2014 z 19. augusta 2015, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že skutočnosť, že z hmotno-právneho

hľadiska práva a povinnosti pôvodného žalobcu na nového žalobcu neprešli, sa potom prejaví v meritórnom výsledku konania. Len tam je možné zohľadniť nedostatok hmotno-právnej aktívnej legitimácie nového žalobcu a žalobu z tohto dôvodu prípadne zamietnuť. V tomto prípade je však ústavný súd toho názoru, že išlo o univerzálnu sukcesiu podľa § 63 CSP.

26. Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania (§ 355 CSP), prípadne (za splnenia zákonom stanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 419 CSP (pozri mutatis mutandis napr. II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03)].

27. V kontexte uvedeného sa preto podľa názoru ústavného súdu ústavná sťažnosť sťažovateľa javí ako predčasná, keďže v tejto fáze konania vedeného okresným súdom nie je možné konštatovať existenciu zásahu do označených práv sťažovateľa a tým de facto predpovedať ďalší postup konajúceho súdu. V ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi sa sťažovateľ totiž môže domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, prípadne dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. V tomto prípade teda existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd, povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa.

28. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby sťažovateľ domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu v konaní pred všeobecnými súdmi dostupné (II. ÚS 518/2018).

29. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že konanie vedené okresným súdom nebolo vydaním napadnutého uznesenia právoplatne skončené, a teda nemohlo dôjsť k vyčerpaniu všetkých účinných prostriedkov, ktoré má sťažovateľ k dispozícii na ochranu

svojich práv. Ingerencia ústavného súdu do rozhodovacej činnosti okresného súdu preto nie je v danom prípade namieste. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú podľa § 56 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa vrátane jeho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Jana Baricová  
predsedníčka senátu